

ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਭਾਲ ਅਤੇ ਪਰਦੇਸੀ ਲਾੜੇ ਅਜੋਕੀ ਭੱਜ-ਦੱੜ ਦੀ ਸਿੰਦਰੀ

ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਮੁੰਡੇ-
ਕੁੜੀ ਦਾ ਰਿਸਤਾ ਘਰ, ਘਰਣਾ ਜਾਂ
ਖਾਨਦਾਨ ਦੇਖ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।
ਲਾਗੀ ਲੋਕ ਮੁੰਡੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਜਾ
ਕੇ ਗੁੜ ਦੀ ਰੋਟੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਰੁਪਿਆ
ਸ਼ਗਨ ਦਾ ਦੇ ਆਉਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਰਿਸਤਾ
ਪੱਕਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਕੋਈ ਦੇਖ-
ਦਿਖਾਵਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ। ਜਥਾਨ 'ਤੇ
ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਸਾਰੇ
ਚਿੱਠੀ ਵੀ ਲਾਗੀ ਹੀ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।
ਫੌਨ ਤਾਂ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਆਪਸੀ
ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ, ਮੁੰਦਰੀਆਂ ਦੀ
ਵਟਾਂਦਰਾ ਰਸਮ, ਚੂਨੀਆਂ ਜਾਂ ਚੁੰਨੀ
ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਖਰਚੀਲੇ ਅਤੇ
ਫਾਲੜੂ ਰਿਵਾਜ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਹੁੰਦੇ।
ਮੁੰਡਾ-ਕੁੜੀ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ
ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਸਨ। ਦੇਵਾਂ ਦਿਲਾਂ
ਵਿੱਚ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਲਈ ਕਿੰਨਾ ਚਾਅ,
ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਤੱਥ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਜਵਾਨ
ਦਿਲ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ
ਕਿੰਨੇ ਹੁਸੀਨ ਸੁਫ਼ਨੇ ਸਜਾ ਕੇ ਰੱਖਦੇ
ਹੋਣਗੇ। ਉਤਾਰਲੇਪਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ
ਕਿੰਨਾ ਸਬਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਸਭ ਕੁਝ
ਕੁਦਰਤੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਮਾਪਿਆਂ ਵੱਲੋਂ
ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਰਿਸਤਾ ਸਿਰ-ਮੱਥੇ ਕਬੂਲ
ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਰਿਸਤੇ
ਉਮਰ ਕਰ ਰਿਕਾਬੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

ਦਿਲ ਇਕੁ ਹੂਮ ਰਿਹਾ ਪਦਨ ਤ ਧਾਰਿ
ਕਿੰਨੇ ਹਸੀਨ ਸੁਫਲੇ ਜਸਾ ਕੇ ਰੱਖਦੇ
ਹੋਣਗੇ। ਉਤਾਰਲੇਪਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ
ਕਿੰਨਾ ਸਬਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਸਭ ਕੁਝ
ਕੁਦਰਤੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਮਾਪਿਆਂ ਵੱਲੋਂ
ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਰਿਸ਼ਤਾ ਸਿਰ-ਮੱਥੇ ਕਬੂਲ
ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਰਿਸ਼ਤੇ
ਉਮਰ ਕਰ ਰਿਕਾਈ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

ਉਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਮੰਡਾ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕ
ਆਇਆ ਹੋਵੇ। ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਇਹ ਗੱਲ
ਨਹੀਂ ਕਿ ਬਾਹਰ, ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ
ਚੁਣ੍ਹੀ ਹੀ ਕਰਨ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ
ਡੇਂ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਘੜੀਆ ਸਮਝਿਆ
ਦਾ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ
ਪਸੰਦ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਮੰਡੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ
ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਕੁਝੀ ਵੀ ਸੋਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀ ਕੰਮ ਦੇ ਰਾਜਦੂਤ ਵਜੋਂ
ਸੁਆਲਾਂ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਠੀਕ ਹੀ ਇੱਤੇ ਗਏ ਵਿਚਰਦੀ ਹੈ। ਗ੍ਰਹਿਸਥੀ ਨੂੰ ਉਹੀ
ਹਨ, ਗੱਲ ਬਣ ਹੀ ਜਾਂਵੇਗੀ। ਮਾਪੇ ਵੀ ਕੁਝੀਆਂ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾ
ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਆਸਵੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੰਜਮ 'ਚ
ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਪਿੱਛੋਂ ਜਦੋਂ ਰਹਿਣਾ ਸਿੱਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਫੌਕੀ
ਇਨਕਲਬ ਦਾ ਪ੍ਰਾਤਿਯਾਹ ਆਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀਂ ਵਾਲੀਆਂ ਸੱਜੀਂ ਸਾਚਨੀ ਅਤੇ

ਕਿਉਂਕਿ ਸਥਰ ਦਾ ਫਲ ਮਿੱਠਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਾਹਲ ਦਾ। ਕਿੱਥੇ ਗਏ ਉਹ ਸੁਆਦ ਜੋ ਖੇਤਾ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਉਗਾਈਆਂ ਦਾਣਾ-ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਘਰ ਦੀਆਂ ਸੁਆਲੀਆਂ ਰਲ-ਮਿਲ ਕੇ ਪੀਡੀਆਂ ਢਾਹ ਕੇ ਚੁੱਲ੍ਹੇ-ਚੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਟੱਬਰ ਬੜੇ ਸਹਿਜ ਵਿੱਚ ਚੌਕੇ ਉਪਰ ਬੈਠ ਕੇ ਲੰਗਰ ਛਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਸਰੂਲ, ਦਫ਼ਤਰ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਕਾਹਲ ਵਿੱਚ ਛੇਤੀ-ਛੇਤੀ ਬੁਰਕੀਆਂ ਸੰਪੂਰਨ ਤੋਂ ਪਾਰ ਸੁਟ ਲਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਾਹਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਘਰੇਲੂ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਨੇੜਤਾ ਤੋਂ ਨਿੱਘ ਘੱਟ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਕੱਦ-ਕਾਨ, ਸਰੀਰ ਦਿਨ-ਦਿਨ ਘਟ ਰਹੇ ਹਨ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਖੜੇ 'ਤੇ ਅਣਭੋਲ ਮੁਸਕਾਨ ਦੀ ਥਾਂ ਨਿਗਰਾਈਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਬੱਚੇ ਜਿੱਦੀ ਅਤੇ ਸੁਆਰਥੀ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਇਨਸਾਨੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਸੌਖਣੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਯੁੱਗ ਦੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਮਨੁੱਖ ਬਣਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅੱਜ-ਕੁਲ੍ਹੇ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਦਿਨ 'ਤੇ ਜਨਮ-ਦਿਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਾਲੇ ਗੌਣ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰੌਣਕ ਚੌਣਾਂਦੀ ਕਰ ਦਿੰਦੇ। ਵਿਆਹ ਦੇ ਇਸ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚਾ ਚੰਗਿਗਰਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿੱਥੇ ਹੁਣ ਮੈਰਿਜ ਪੈਲੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਆਰਕੈਸਟਰਾ ਗਰੁੱਪ ਚਾਬੀ ਦੇ ਕੇ ਛੱਡੇ ਖਿੱਢੇ ਵੰਗ ਟ੍ਰਾਈਬੀਆਂ ਮਾਰਦੇ ਫਿਲੋਵਰਾਂ ਹਨ। ਅਜੇਕੇ ਗੀਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸੁਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਹਾਓ-ਹੱਲਾ, ਸੋਰ-ਸ਼ਰਾਬਾ ਪ੍ਰਾਪਾਣੀ ਹੈ, ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਸਹਿਜ ਮਧੁਰ ਅਨੁਠਾਰ ਰਸ ਗਾਇਬ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਮਾਹੌਲ ਬਹੁਗਤ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਾਹਲ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਾਡੇ ਵਿਆਹਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ 2-3 ਦਿਨ ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ 2-3

ਫਿਰ ਮੰਜ਼ਿਲ 'ਤੇ ਜਲਦੀ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਕਾਹਲੀ ਨਿੱਤ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਹਾਦਸਿਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਬੋਰਡ ਸਾਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ 'ਕੇਂਦੇ ਨਾ ਪੁਰੁੰਛਣ ਨਾਲੋਂ, ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਪੁਰੁੰਛਣਾ ਚੰਗਾ' ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਸਾਡੀ ਰਹਡਾਰ ਕਦੇ ਮੱਠੀ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ। ਇਸੇ ਕਾਹਲੀ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਸਾਡਾ ਮਨ ਹਰ ਸਮੇਂ ਕਾਹਲਾ ਪਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਸੀਂ ਗੁੱਸਾ, ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਓ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਨਸਿਕ ਬਿਸ਼ਾਵੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਹੀ ਨਿੱਤ-ਦਿਨ ਲੜਾਈ ਝਗੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਿੰਸਕ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਵਥ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅਜ-ਕੁੱਦੀ ਕਾਹਲੀ ਕਾਰਨ ਹੀ ਬੰਚਾ ਆਪਣੇ ਬਚਪਨ ਨੂੰ ਸਹਿਜ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮਾਣ ਰਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੰਚਾ 5-6 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਬਚਪਨ ਮਾਣਦਾ ਸੀ, ਉਥੋਂਹੁਣ ਉਸ ਦੇ ਬਚਪਨ ਦੇ ਅੱਧੇ ਸਾਲ ਆਧਾਨਿਕ ਯੱਗ ਨੇ ਹੜ੍ਹਪ ਬੱਚੇ ਦਾ ਜਨਮ ਵੀ ਕੁਦਰਤੀ ਜਨਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੁਰਾਤਨ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਜ ਸਲੀਕੇਦਾਰ ਪਹਿਰਾਵਾ ਪਹਿਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਪਹਿਰਾਵੇ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਸ਼ਾਹਡਤ, ਸਲੀਕਾ ਅਤੇ ਸਹਿਜਤਾ ਗਾਇਬ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕਦੇ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਦੋਸਤਾਂ-ਮਿੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਬੜੇ ਸਹਿਜ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਚਿੱਠੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਆਪਣੇ ਦਿਲੀ ਜਜਬਾਤ ਮਾਲਾ ਦੇ ਮਹਾਕਿਆਂ ਵਾਂਗ ਚਿੱਠੀ-ਪੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੋਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਪਰ ਹੁਣ ਕੁਸ਼ੀ-ਗੁੱਸਾ ਮੌਬਾਈਲ ਫੋਨ ਜ਼ਰੀਏ ਸਕਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਾਂਝ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਹਲੀ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਰਿਸ਼ਤੇ ਬਣਦਿਆਂ ਵੀ ਦੇਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ ਅਤੇ ਟੁੰਟੁੰਦਿਆਂ ਵੀ।

ਕਦੇ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਵਿਆਹਾਂ-ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਂਦ-ਗਾਅਂਦ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਅਤੇ ਦੋਸਤ-ਮਿੱਤਰ ਰਲ ਬੈਠ ਕੇ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦੇ, ਗਿੱਧਾ ਪਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਘੰਟਿਆਂ ਤੱਕ ਸਿਮਟ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਦੇ ਸਮਾਂ ਸੀ ਵਿਚੋਲਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੇ ਕੁਜੋਝ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵੰਡ ਸਹਿਜਤਾ ਨਾਲ ਤੇਜ਼ ਚੜ੍ਹਾ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਪਰ ਹੁਣ ਆਪ ਭਾਲੇ ਰਿਸ਼ਟਾਤ ਤਿੜਕਦਿਆਂ ਵੀ ਦੇਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀਆਂ ਸਹਿਜਤਾ, ਸ਼ਾਲੀਨਤਾ, ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਅੱਜ-ਕੁੱਦੀ ਨਿੱਤ ਦਿਨ ਤਲਾਕ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਹਿਜਤਾ ਗੁੰਮ ਹੈ ਅਤੇ ਤੱਥ-ਭੜਕ ਪੁਧਾਨ ਹੈ। ਇਸੇ ਤੱਥ-ਭੜਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਨ-ਦਿੱਨ ਇਨਸਾਨੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸ਼ਰਮ, ਸ਼ਰਾਹਡਤ, ਸਲੀਕਾ ਸਹਿਜਤਾ, ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ, ਸਰਲਤਾ ਸੰਜਮ, ਸੁਹਜ, ਸਾਦਗੀ, ਸਿਆਣਪਾ ਸਦਾਚਾਰ ਸਾਡੇ ਕੌਲੋਂ ਮੁੱਖਸਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲੱਭ ਹੈ ਇਸ ਲੱਗੀ ਦੌੜ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਮਿੰਟ ਰੁਕ ਕੇ ਸਹਿਜ ਨਾਲ ਸਾਹ ਲੈ ਕੇ ਸੋਚਣ ਦੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇੰਨੀ ਕਾਹਲੀ ਕਿਉਂ ਪਈ ਹੋਈ ਹੈ? ਆਏ ਕਾਹਲੀ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਹਿਜ ਰਸਾਂ

ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਖਾਣਿਆਂ ਕਰ ਲਏ ਹਨ। ਦੋ-ਢਾਈ ਸਾਲ ਦੇ ਸਿੱਠਣੀਆਂ-ਛੰਦ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਹਾਸ਼ਾ-ਮਾਣੀਏ।

ਹੱਸਦੀ-ਮੁਸਕਰਾਉਂਦੀ ਜਿੰਦਗੀ ਲੋਪ ਹੋ ਰਹੀ ਸਾਂਝੀ ਮਾਈ

ਜਦ ਪੈਟ ਕਪਾਹੀਂ ਛੌਲ ..

ਹਰ ਰੁੱਤ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭੁਸਥੋਂ
ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਭੁਸਥੋਂ ਭੁਦ ਹੀ
ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਵੱਸ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
ਇਨਸਾਨ ਹੋਰ ਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ
ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਆਵਾਜ਼ ਮਾਰੀ
ਹੋਵੇ ਪਰ ਪ੍ਰਿੱਛੇ ਵੇਖਿਆਂ, ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ
ਹੁੰਦਾ। ਮਨ ਮੌਰ ਵਾਂਗ ਨੁਚਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ
ਪਰ ਕਿਧਰੇ ਬਾਰਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ;
ਇਨਸਾਨ ਦੁਮੇਲੇ ਵੱਲ ਝਾਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ
ਦਿਨ ਦਾ ਸੁਜਨ ਢੁੱਬਣ ਕਿਨਹੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਤੇ ਆਪਣੀ ਆਖਰੀ ਲਾਲੀ ਇਨਸਾਨ
ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਧੂੜ ਕੇ, ਕਿਧਰੇ ਛੁਪ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਮਨੋਦਸ਼ਾ ਅਕਸਰ
ਜੁਆਨ ਦਿਲਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ
ਆਪਣੀ ਦੇਹ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਟਿੱਕ ਭੁਸਥੋਂ ਆ
ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਹਿਰਨ ਦੀ ਨਾਭੀ
'ਚ ਕਸਤੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਹਿਰਨ ਜਾਂ
ਹਿਰਨੀ ਉਸ ਕਸਤੂਰੀ ਦੀ ਭੁਸਥੋਂ ਦਾ
ਮਾਰਿਆ ਜੰਗਲ-ਜੰਗਲ ਭਕਦਾ ਹੈ
ਪਰ ਕਿਤੇ ਭੁਸਥੋਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਹਫ਼
ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਿਸੇ ਰੁਖ ਦੀ ਛਾਂ ਹੋਣ ਬੈਠ
ਕੇ ਸਾਹ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਦਸ਼ਾ ਕਿਸੇ
ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤੇ ਕਿਸੇ
ਭਰ ਜੋਬਨ ਮੁਟਿਆਰ ਦੀ ਵੀ, ਜੋ
ਆਪਣੀ ਜੁਆਨੀ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ
ਨਜ਼ਰਾਂ ਤੋਂ ਛੁਪਾ ਕੇ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਪਰ
ਜੁਆਨੀ ਕਿੱਥੇ ਲੁਕਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਤਾਂ
ਖੁਦ-ਬ-ਖੁਦ ਬੰਧ ਕੇ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰਦੀ ਹੈ
ਤੇ ਕਦੇ ਸੈਨਤਾਂ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਖਾਂ
ਪਾ ਕੇ ਕਿਸੇ ਹਾਣੀ ਨੂੰ ਲੱਭਦੀ ਫਿਰਦੀ
ਹੈ। ਹਾਣੀ ਨਾ ਵੀ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਦਿਲ 'ਚ
ਇਹ ਧਰਵਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਧਰੇ ਕੋਈ

ਹੈ ਜ਼ਰੂਰ, ਜੋ ਅੱਠੇ ਪਹਿਰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ
ਗਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਮੇਰੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਭੁਸੀਆਂ
ਚੰਗੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰਦਾ
ਹੈ ਪਰ ਕਿਧਰੇ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।
ਪ੍ਰਾਣੇ ਸਮਾਇਆਂ ਚੰਲੋਕੀ ਕਪਾਹਾਂ ਦੀ
ਰੁੱਤ ਵਿੱਚ ਜਦ ਬੇਤ ਕੋਲੋਂ ਲੰਘਦੇ ਤਾਂ
ਖਿੜੀ ਹੋਈ ਕਪਾਹ ਦੇ ਛੁੱਲ ਮਨ ਵਿੱਚ
ਇੱਕ ਹੁਲਾਰਾ ਜਿਹਾ ਜਗਾਉਂਦੇ, ਸੋਹਣੇ-
ਸੋਹਣੇ ਛੁੱਲ ਮਨ ਨੂੰ ਖਿੱਲਾ ਪਾਉਂਦੇ ਤੇ
ਮਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਛੁੱਲਾਂ ਮਗਰ ਉੰਡਿਆ
ਭਰਦਾ। ਕਪਾਹਾਂ ਚੁਗਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ-
ਚਿੜੀਆਂ, ਵਹੁਟੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰੇ ਅੰਤਰਾਂ ਸਭ
ਖੁਸ਼ਗੁਰ ਲੱਗਦੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਿੱਠੇ
ਬੈਲ, ਮਨ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਪਾਉਂਦੇ ਤੇ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਣੀ
ਖੇਤ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਲੰਘਣ ਵੇਲੇ ਪੈਰ ਬੱਖ ਕੇ
ਟੁਰਦਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਦਿਸ਼ਾ ਕਿਤੇ ਹੋਰ
ਦੇਖਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ। ਕੋਈ-ਕੋਈ
ਚੰਚਲ ਨਾਰ! ਠੱਠਾ ਮਖੈਲ ਕਰਕੇ ਦੁਜੀ
ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਹਸਾ ਦਿੰਦੀ ਤੇ ਕੋਈ ਨਿੱਕੀ
ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਕਰਕੇ ਆਪ ਵੀ ਹੱਸ ਪੈਂਦੀ,
ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਦਾ ਮਾਹੀ ਵੀ ਮਨ 'ਚ ਬੈਠਾ,
ਉਸ ਨੂੰ ਉਡੀਕਾਂ ਕਰ ਕੇ ਹਸਾ ਜਾਂ ਰੁਆ
ਦਿੰਦਾ ਹੋਵੇ।

ਸਿਆਣੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸਲ ਭੁਸੀ
ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਦਿਲ ਵਿੱਚੋਂ
ਲਲ ਰਹੀ ਮਤਾਥੀ ਢੱਬੀ ਵਾਂਗ ਕਈ ਰੰਗ
ਥਿਥੇ ਦੇਵੇ ਤੇ ਮਨ ਪੈਲਾਂ ਪਾਉਂਦਿਲੁੱਗ
ਪੇਏ। ਮਨ ਚੁੰਡੀਆਂ ਭਰੇ ਤੇ ਕਹਾਂ ਦੂਰ
ਕੋਈ ਬੈਠਾ ਮਨ ਦਾ ਰਾਂਝਣ ਅਚਾਨਕ
ਯਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਆ ਸਮਾਵੇ। ਕੋਈ ਨੌਜਵਾਨ
ਜਾਂ ਮੁਟਿਆਰ ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ
ਆਪਣੀ ਨੌਡੀ ਦੇ ਹੇਠ ਹੱਥ ਰੱਖ ਕੇ ਸੋਚਾਂ

ਵਿੱਚ ਛੁੱਬੇ ਰਹਿਣ। ਕਿਧਰੇ ਗੁੰਮ-ਗੁਆਚ
ਜਾਣ ਤੇ ਛੇਤੀ ਕੀਤਿਆਂ ਪਤਾ ਹੀ ਨਾ
ਲੱਗੇ ਕਿ ਹਾਕ ਕਿਸ ਨੂੰ ਮਾਰੀ ਗਈ ਹੈ।
ਮਾਂ ਵੀ ਧੀ ਦੇ ਮਨ ਦੀਆਂ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ
ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਹ ਖਿੜੀਆਂ ਕਪਾਹਾਂ ਦੀ
ਰੁੱਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ
ਦਿਲਾਂ ਚੰਗੀ ਅਠਖੇਲੀਆਂ ਕਰਦੀ ਹੋਵੇ,
ਸਗੋਂ ਹੋਰ ਇਨਸਾਨ ਵੀ ਇਸ ਰੁੱਤ ਦੀ
ਆਹਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਨ 'ਤੇ ਹੰਦਾਉਂਦੇ
ਹਨ। ਉਹ ਵੀ ਜੇ ਡਾਲਾਂ ਮਾਰ ਕੇ ਖੇਤ
ਕੋਲੋਂ ਲੰਘ ਜਾਵੇ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਜੇ ਖੂੰਡੀ
ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਖੇਤ ਦੇ ਬੰਨੇ-ਬੰਨੇ ਸੈਰ ਕਰਨ
ਆਇਆ ਹੋਵੇ। ਜਦ ਇਨਸਾਨ ਬੁੱਢਾ
ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਦਿਲ ਤਾਂ ਉਹੀ ਰਹਿੰਦਾ
ਹੈ, ਖਵਾਹਿਸ਼ਾਂ ਤੇ ਮਨ ਦੀਆਂ ਚਾਹਤਾਂ
ਉਹੀ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸ਼ਾਲਾ! ਇਹ ਕਪਾਹਾਂ ਦੀ ਰੁੱਤ, ਹਰ
ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਮਨ 'ਚ ਵਸੀ ਰਵੇ ਤੇ
ਇਨਸਾਨ ਆਪਣੀ ਦੇਹ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਨਵੀਂ
ਸਮਝ ਕੇ ਸਾਰੀ ਜਿੰਦਗੀ ਚੁੰਗੀਆਂ ਭਰਦਾ
ਰਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਹਿਰਨ ਵਣਾਂ ਵਿੱਚ, ਚੁੰਗੀਆਂ
ਭਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਵਣਾਂ ਦੀ ਸੁਗਰੰਗ ਪੀ ਕੇ
ਜਿੰਦਗੀ ਮਾਣਦੇ ਹਨ। ਮਨ ਤਾਂ ਸਭ ਦਾ
ਇੱਕ ਜਿਹਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਚਾਹੇ ਇਹ ਕੋਈ
ਇਨਸਾਨ ਹੋਵੇ ਤੇ ਚਾਹੇ ਵਣਾਂ 'ਚ ਵਸਣ
ਵਾਲੀ ਹਿਰਨੀ ਜਾਂ ਹਿਰਨ। ਇਸ ਮਨੁੱਖੀ
ਦੇ ਦਾ ਕੀ ਭੋਜਾ, ਕਿਰੜੇ ਵੇਲੇ ਇਸ
ਦੇਰ ਵਿੱਚੋਂ ਭੌਂਡ ਕੇ ਇਸ ਦੇਰ ਨੂੰ
ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਦੇਵੇ। ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ
ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਦੇਗੀ 'ਚ ਪ੍ਰਾਣ ਬਾਕੀ ਹੋਵੇ,
ਸ਼ਾਲਾ! ਇਹ ਕਪਾਹਾਂ ਖਿੜਦੀਆਂ ਰਹਿਣ।

- ਅਜਿਤ ਸਿੰਘ ਚੰਦਨ

A large-scale mosaic artwork is displayed on a bright yellow wall. The central figure is a woman standing with her arms slightly outstretched, wearing a patterned sari. She is surrounded by various small white figures and geometric shapes, including diamonds and circles, some containing smaller faces. Two arched windows are visible above the artwork. The floor in front is made of light-colored tiles.

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਵੀ ਲੋਕ
ਦੇਵੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਂਝੀ ਦੇਵੀ ਦੀ ਪੂਜਾ
ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਂਝੀ ਲੋਕ ਦੇਵੀ ਦਾ
ਸਬੰਧ ਲੋਕ-ਮਾਨਸ, ਲੋਕ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ,
ਲੋਕ-ਧਰਮ ਅਤੇ ਲੋਕ ਕਲਾ ਨਾਲ ਹੈ।
ਸਾਂਝੀ ਦੇਵੀ ਦੀ ਪੂਜਾ ਲੋਕ ਪੌਰਾਣਿਕ
ਦੇਵੀ ਦੁਰਗਾ ਮਾਈ, ਬੁਹਾ ਦੀ ਪੁੱਤਰੀ
ਸੰਸਿੰਘਾ ਅਤੇ ਗੌਰੀ ਦਾ ਰੂਪ ਸਮਝ ਕੇ
ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ
ਸਾਂਝੀ ਦੀ ਆਕਿਰਤੀ ਸਰਗਾਂ ਦੀ ਸੱਤੋਂ
ਨੂੰ ਸੱਤ ਟਿੱਕੀਆਂ ਬਣਾ ਕੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ
ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਰਗਾਂ ਦੀ ਸੱਤੋਂ ਤੋਂ ਸਰਗਾਂ
ਦੀ ਚੌਂਦੇਂ ਤਕ ਸਾਂਝੀ ਮਾਈ ਦੀ
ਆਕਿਰਤੀ ਲਈ ਟਿੱਕੀਆਂ, ਚੰਦ, ਤਾਰੇ,
ਸਾਂਝੀ ਮਾਈ ਦਾ ਪੂਰ੍ਹ, ਕਾਣਾ ਪੂਰ੍ਹ, ਧਰੂ
ਤਾਰਾ, ਸਾਂਝੀ ਦੇ ਗਹਿਣੇ, ਹੱਥ-ਪੈਰ, ਮੌਰ
ਚਿੜੀਆਂ, ਸਾਂਝੀ ਦੀ ਸੁੱਤੀ ਆਦਿ
ਚੀਕਣੀ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ
ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਂਝੀ ਦੀ ਆਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਘਰ
ਦੇ ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਇਕੱਠੇ ਬੈਠ ਕੇ
ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਮੱਸਿਆ ਵਾਲੇ ਦਿਨ

ਸਾਂਝੀ ਦੀ ਆਕਿਰਤੀ ਨਾਲ ਬਣਾਈਆਂ
ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਲੀ ਅਤੇ ਲਾਲ ਰੰਗ ਨਾਲ
ਸਜਾ ਕੇ ਗੋਰੇ ਦੀ ਆਕਿਰਤੀ ਬਣਾ ਕੇ
ਉਸ ਉੱਤੇ ਸਭ ਕੁਝ ਲਾ ਕੇ ਸਾਂਝੀ ਦੀ
ਆਕਿਰਤੀ ਸਜਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਂਝੀ
ਮਾਈ ਦੀ ਆਕਿਰਤੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ
ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਰਿੰਦੂ ਲੋਕ ਸਾਂਝੀ ਦੀ
ਆਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਲੋਕ ਬਰੋਟੇ ਦੇ
ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਾਂਝੀ
ਦੀ ਤਿਆਰ ਆਕਿਰਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
ਪਹਿਲੇ ਨਗਾਤੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਨਵੇਂ ਨਗਾਤੇ
ਤਕ ਪੂਜਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ
ਗਲਾਈ-ਮੁਹੱਲੇ ਦੇ ਬੱਚੇ ਰਲ ਕੇ ਗੀਤ ਗਾ
ਕੇ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਸਾਂਝੀ ਦੀ ਆਰਤੀ
ਹੈ-

ਪਹਿਲੀ ਆਰਤੀ ਕਰਾਂ ਕਸਾਰ
ਜੀਵੇਂ ਮੇਰਾ ਵੀਰ ਪਿਆਰ
ਵੀਰ ਪਿਆਰੇ ਦੀਆਂ ਅੜੀਆਂ
ਦੇ ਸਿਵ ਦੁਆਰੇ ਖੜੀਆਂ
ਤੁੰ ਖੜ੍ਹੁ ਮਾਤਾ ਹੱਟੜੀ
ਮੈਂ ਪੂਜਾਂ ਤੇਰੀ ਪੱਤੜੀ

ਮੈਂ ਪ੍ਰਸਾਂ ਤੇਰੇ ਪੈਰ
ਨਿਰੰਜਨ ਤੇਰੀ ਕਾਇਆ
ਛੜਪੈ ਲੰਦੀ ਮਾਇਆ
ਤੁੰ ਖੜ੍ਹੁ ਮਾਇਆ ਕੁੰਡਾ
ਮੈਂ ਹਰ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਇਆ
ਨੌ ਨਗਤਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਸਹਿਰੇ
ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਪ੍ਰਭਾਤ ਵੇਲੇ ਕੰਧ ਤੇ
ਬਣਾਈ ਸਾਂਝੀ ਦੀ ਆਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਪੂਜਾ
ਕਰ ਕੇ ਉਤਾਰਿਆ ਜਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਂਝੀ
ਨੂੰ ਮਿੱਠੇ-ਮਿੱਠੇ ਗੀਤ ਗਾ ਕੇ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ
ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਨ
ਵੇਲੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ—
ਨ੍ਹਾਈਂ ਸਾਂਝੀ ਧੋਈਂ ਸਾਂਝੀ ਰੋਈਂ ਨਾ,
ਵੇਖੇ ਦਿਨਾਂ ਨੂੰ ਫੇਰ ਲਾਵਾਂਗੇ।
ਭਾਵੇਂ ਅਜੇਕੇ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਪਸਾਰ
ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਾਂਝੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ
ਰੁਝਾਨ ਘਟ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਲੋਪ
ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਅੱਜ ਵੀ ਪੇਂਡੂ ਅਤੇ
ਸ਼ਹਿਰੀ ਸੁਆਣੀਆਂ ਸਾਂਝੀ ਦੀ
ਆਕਿਰਤੀ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

- ਡਾ. ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਚੋਣ ਬਾਂਡ ਯੋਜਨਾ ਰੱਦ ਕੀਤੀ, ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਰਾਰ

ਨਵੀਂ ਲੰਘੀ, 16 ਫਰਵਰੀ -ਕੌਮੀ ਪੱਤ੍ਰਕਾ ਬਿਉਰੋ- ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਚੋਣ ਬਾਂਡ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਇਹ ਸੁਚਾਰਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਵੱਖ ਪਰ ਸਰਭੇਮਤਾ ਨਾਲ ਸੁਚਾਰਾ ਦੇ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵੱਲ ਗਾਰੋਹਿਦਾ ਬੇਲੂ ਸੁਣਾ। ਚੀਡ ਜਸਟਿਸ ਡੀਵਾਈ ਦੀ ਦੁਹਰੀ ਦੀ ਆਜਾਈ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਪੈਸ ਜਾਣਾ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਮੌਜੂਦ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਿਆਸਤ ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿੱਚ ਸਿਆਸਤ ਨਿੱਜਤਾ ਦੀ ਸਾਮਲ ਹੋ ਸਕਣ ਵੱਲ ਪ੍ਰਗਟਾਂ ਦੀ ਆਜਾਈ ਦੇ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1)(ਏ) ਯੋਜਨਾ ਬਾਬੇ ਨੋਟੀਫਿਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਤਹਿਤ ਬੇਲੂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਲਾਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੁਲ ਵੱਲ ਉਵਰਲੋਡ ਗੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਸੂਬਿਆਂ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਟਰਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਲਾਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੁਲ ਵੱਲ ਉਵਰਲੋਡ ਗੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਸੂਬਿਆਂ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਟਰਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਟਰਕ ਆਪਣਾ ਨਾਲ ਸੁਚਾਰਾ ਦੇ ਟਰਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਟਰਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਟਰਕ ਆਪਣਾ ਨਾਲ ਸੁਚਾਰਾ ਦੇ ਟਰਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਟਰਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਹਰਾਇਆ ਵਿੱਚ ਮੱਖ ਮੱਤਰੀ ਸ. ਭਗਵਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਸੁਥੇ ਦੋ ਟਰਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਟਰਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਹਰਾਇਆ ਵਿੱਚ ਮੱਖ ਮੱਤਰੀ ਸੀਟ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਸੁਥੇ ਦੋ ਟਰਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਟਰਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਟੀਸੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਬਾਣੀ ਅਧਿਐਨ ਸੈਟਰ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਉਲੀਕਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼

ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਟੀਸੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਬਾਣੀ ਅਧਿਐਨ ਸੈਟਰ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਉਲੀਕਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਸੀਟ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿੱਚ ਟਰਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਟਰਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਬਾਬੇ ਮੱਤਰੀ ਸੀਟ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿੱਚ ਟਰਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਟਰਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਸੀਟ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿੱਚ ਟਰਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਟਰਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਟੀਸੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਬਾਣੀ ਅਧਿਐਨ ਸੈਟਰ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਉਲੀਕਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਸੀਟ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿੱਚ ਟਰਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਟਰਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਪਟਿਆਲਾ, ਸੰਗਰੂਰ ਤੇ ਫ਼ਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਈ ਇਲਾਕਾਂ ਚੀ 16 ਤੱਕ ਇਟਰਨੈਟ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬੰਦ

ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਟੀਸੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਬਾਣੀ ਅਧਿਐਨ ਸੈਟਰ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਰ ਸਪਾਦਾ ਮੰਤਰੀ ਅਨੇਕ ਸੀਟ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿੱਚ ਟਰਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਟਰਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਸੀਟ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿੱਚ ਟਰਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਟਰਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਸੀਟ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿੱਚ ਟਰਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਟਰਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਟੀਸੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਬਾਣੀ ਅਧਿਐਨ ਸੈਟਰ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਉਲੀਕਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਸੀਟ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿੱਚ ਟਰਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਟਰਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸਪੋਰਟਸ ਕੋਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖੇਡਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ 10 ਮਾਰਚ ਤੱਕ ਸੁਝਾਅ ਮੰਗੇ: ਮੀਤ ਹੋਏਰ

ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਟੀਸੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਬਾਣੀ ਅਧਿਐਨ ਸੈਟਰ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਰ ਸਪਾਦਾ ਮੰਤਰੀ ਅਨੇਕ ਸੀਟ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿੱਚ ਟਰਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਟਰਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਸੀਟ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿੱਚ ਟਰਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਟਰਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਸੀਟ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿੱਚ ਟਰਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਟਰਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

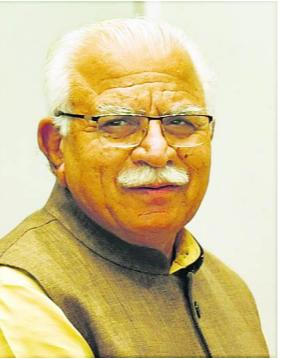
ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਟੀਸੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਬਾਣੀ ਅਧਿਐਨ ਸੈਟਰ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਉਲੀਕਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਸੀਟ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿੱਚ ਟਰਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਟਰਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਟੀਸੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਬਾਣੀ ਅਧਿਐਨ ਸੈਟਰ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਉਲੀਕਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਸੀਟ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿੱਚ ਟਰਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਟਰਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਟੀਸੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਬਾਣੀ ਅਧਿਐਨ ਸੈਟਰ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਉਲੀਕਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਸੀਟ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿੱਚ ਟਰਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਟਰਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਟੀਸੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਬਾਣੀ ਅਧਿਐਨ ਸੈਟਰ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਉਲੀਕਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਸੀਟ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿੱਚ ਟਰਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਟਰਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸਾਨੂੰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਦਿੱਲੀ ਜਾਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੈ: ਖੱਟਰ

ਚੌਡਾਗੜ੍ਹ, 16 ਫਰਵਰੀ -ਕੌਮੀ ਪੱਤ੍ਰਕਾ ਬਿਉਰੋ-

ਸੁਧੀ ਪੱਤ੍ਰਕਾ ਬਿਉਰੋ-

ਹੋਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੱਤਰੀ ਮੱਤਰੀ

